

Naturhistorie: Fotorejse til Færøerne



Af Bente Fyrstenberg Nedergaard. Fotos: Amdi Hvalsø Nedergaard og Bente F Nedergaard

I begyndelsen af juli måned 2014 mødtes vi – 11 entusiastiske amatørfotografer fra Danmark og Norge i Kastrup Lufthavn, med vores fotoguide, naturfotografen Morten Hilmer. Vi skulle til Færøerne i en uge, heraf 4 dage på den vestligste ø i gruppen, Mykines. Formålet med rejsen var naturfotografering med særlig vægt på fuglelivet på øerne.

Lavaøer

Færøerne består af omkring en snes større og mindre øer af vulkansk oprindelse. Oprindeligt er Færøerne dannet for ca. 60 millioner år siden, da lava væltede op gennem undersøiske spalter og størknede til den søjlebasalt, som øerne består af. Senere kom flere udbrud og flere lag af vulkansk materiale, og i de lange tidsperioder mellem vulkanudbrudene voksede der skove frem på den eroderede lava. Siden fulgte istiden som pressede og formede landet. Oprindeligt har de vulkanske øer antaget et omfang af et langt større areal, og været omkring 2000 m højt, men hav, vejr, is og vind har eroderet øerne, og skabt landet som vi kender det i dag. Færøernes højeste fjeld, Slættaratindur, rejser sig 882 m over havet og ligger på øen Eysturoy.

I dag bor der ca. 48.000 mennesker på øerne, heraf knap 20.000 indbyggere i Tórshavn. Hovederhvervet på øerne er fiskeri, som eksporteres og udgør ca. 95 % af eksporten. Klimaet præges af golfstrømmen med milde vintre og kølige somre. Udover menneskene på øerne, trives ca. 72.000 får som færdes næsten overalt, og gnaver alt ned der ikke er indhegnet. Der findes derfor ingen naturlige trævækster på øerne. Man ved faktisk ikke, hvordan øerne ville se ud, hvis ikke fårene gnavede alt ned.

Vel landet på Vágar Lufthavn, blev vi indkvarteret på det nærliggende lufthavns-hotel, og derefter fik vi en rundvisning af vores lokale færøske guide, Danny, til nogle af øens lokaliteter. Vi gik en tur i solskin i den lille bygd Sørvágur, og kørte videre gennem en tunnel til Gásadalur hvor vi blev overrasket af en hurtig og heftig regnbyge. Derfra kunne man se over til øen Mykines,

som lå midt i havet med en kraftig hat af skyer over sig. Vejret kan veksle hurtigt på Færøerne.

Fuglefjeldene på Mykines

Næste morgen blev vi og al vores bagage kørt til byen Bøur og derfra sejlet videre til øen Mykines, som er kendt sine fantastiske fuglefjelde. Sejlturen varede en times tid og foregik på en ikke særlig stor motorbåd, og undervejs sejlede vi forbi et par mindre klippeøer, Tindhølmur og Gáshølmur.

På Mykines blev vi indkvarteret i øens gæstehus, Kristianshus, Det var ikke trestjernede hotelværelser, - mere som et vandrerhjem hvor vi delte badeværelser, men for de fire dage vi skulle være der, gik det fint alligevel. Vi var kommet for at fotografere og se øens fugleliv, og det var der masser af.

Færøerne viste sig fra sin smukkeste side med solskin, sommervind og lette skyer, og vi kunne næsten ikke vente med at komme op ad bakken og op til fuglene. Men inden vi fik lov til at gå op i fjeldene, skulle vi have justeret kameraer og optik, så vi var godt forberedt til fototuren. Endelig kom vi afsted op på fuglefjeldet, hvor der var masser af fugle, især Lunder (*Fratercula arctica*), men også Malemukker (*Fulmarus glacialis*), og længere ude havet Suler (*Morus bas-sanus*), som fløj forbi. Vi kunne slet ikke blive træt af at fotografere de charmerende Lunder med deres farvestrålende næb, og de lod os komme helt tæt på. På jorden virker de lidt kluntede, men i luften er de til gengæld lynhurtige, og vi fik virkelig vores sag for, når vi skulle fotografere de flyvende fugle.

Fuglefangst

Tidligere har man fanget fuglene i net, ved at man satte sig på kanten af fjeldet og svingede et net omkring fuglene. I dag er de fredede på Færøerne. Oppe på fjeldet stod en mindesten, som mindede om fortidens barske vilkår på Færøerne. På den ene side af stenen var listet navne op på unge mænd, der havde mistet livet ved at falde ud fra klipperne under fuglejagt, og på den anden side navnene på dem, der havde mistet livet på havet.

I de fire dage vi tilbragte på Mykines fik vi rig lejlighed til at fotografere Lunder og Malemukker på fjeldet i både solskin og tåget vejr. Tåge og blæst gav også nogle fine billeder, men det var temmelig koldt og vådt at sidde stille deroppe.

Turen til bygden

Vi fik også mulighed for at gå en tur op bag ved bygden på Mykines. Her voksede Plettet gøgeurt (*Dactylorhiza maculata*) som fårene ikke havde ædt, og længere oppe så vi både en havternekoloni (*Sterna paradisaea*) og Almindelig kjove (*Stercorarius parasiticus*), en fugl med parasitisk adfærd, der jager ternerne for at få dem til at gylpe deres føde op, som de bagefter snupper i farten. Så må ternen flyve tilbage til havet for at fange nyt bytte til deres unger.

Nede ved bygden var der en naturhavn, hvor Riderne (*Rissa tridactyla*) og Malemukkerne yngede på klippehylderne, og længere oppe var en klippehylde, hvor Lømvierne (*Uria aalge*) holdt til. Strand-skade (*Haematopus ostralegus*) og Tejst (*Cephus grylle*) så vi også nede ved kysten, foruden flere Lunder.

Efter fire dage med Lunder, Terner og de andre fugle, måtte vi igen forlade Mykines og blev nu kørt til Tórshavn. Undervejs blev vi kørt lidt rundt på både Streymoy og Eysturoy, og besøgte bl.a bygden Gjógv, der ligger på nordøstsiden af øen Eysturoy hvor klippesidderne danner den naturhavn som bygden har taget navn efter.

Kæmpen og Kællingen

Derfra gik turen videre til et udsigtspunkt, hvorfra man kunne se Risin og Kellingin – Kæmpen og Kællingen – to fritstående klipper på hhv. 75 og 73 m der står i vandet. Sagnet fortæller at de i tidernes morgen var islandske tyveknægte, der i ly af nattens mørke havde samlet de atten øer sammen, for at flytte dem til Island. Undervejs kom de to tyveknægte op at skændes og blev forsinkede, så da morgensolen brød frem, blev de forvandlet til stenstøtter. Her står de den dag i dag og kigger mod det Island som de aldrig nåede hjem til.



Fotos: Mallek (øverst tv.), Lunde (øverst th.), Lunde m. redemateriale i næbbet (midtfor tv.), Lunde m. tobis i næbbet (midtfor th.). Mykines mod vest er ca 100 m høje og meget bratte fjeldsider (nederst).



Fotos: Ring lomvie (øverst tv.), Rider (øverst th.), Alk (midtfor tv.), Alm. lomvie (midtfor th.), klippehylde på Mykines med lomvie (nederst).



Fotos: Tejst (vignette øverst), Gásadalur (midt på siden)

Sidste dag på turen

Den sidste hele dag på Færøerne bød på sejlsads med den lille båd Barbara fra Vestmanna, forbi laksefarme, op langs klippeskysten til Saksun, hvor man kunne sejle ind og ud af klippegrotter og komme ganske tæt på klippehylderne hvor Alke (*Alca torda*), Lomvier og Ring-lomvier holdt til. Ring-lomvierne ligner almindelig Lomvie, men ser ud som om, de har solbriller med hvidt stel på. Rundt på fjeldene vandrer fårene rundt på smalle hylder, og højdeskræk ser de ikke ud til at lide af. Om sommeren bliver de sejlet ud og hejst op på svært tilgængelige fjeldsider, og om efteråret hentet ind igen. Hvis fårene falder ud over klippesiden og i vandet, er de prisgivet og drukner. På sejlturen nød vi synet af flere forblifvende fugle, Malemukker, Måger og Suler.

Grindefangst i dag

Grindefangst så vi ikke, men aktivister fra organisationen Sea Shepherd var massivt til stede på Færøerne for at forhindre denne aktivitet. Grindefangst foregår ifølge færøsk lovgivning helt legalt og bæredygtigt, da der maksimalt ihjelslås omkring en tiendedel af den årlige tilvækst i flokkene. Også fangstmetoden skulle være skånsom, da dyrene aflives ved et enkelt snit gennem nakkehvirvlerne og derefter overskæring af den store pulsåre. Derved dør dyret hurtigt, men det ser naturligvis drabeligt ud. Når der annonceres grindefangst på Færøerne, slipper alle færinger i nærheden alt hvad de har i hænderne og farer til stedet for grindefangsten. Kødet bliver fordelt mellem de deltagende familier. Problemet er dog, at i dag er grindehvalen så belastet af forurening af tungmetaller og kviksølv, at man helt fraråder børn og unge kvinder i den fødedygtige alder at spise grind, og at øv-

rige personer højst bør indtage 100 g grind pr. 70 kg legemsvægt pr. måned.

På hele turen fik vi tips og tricks til, hvordan vi kunne forbedre vores fototeknik af vores dygtige fotoguide, Morten Hilmer, og vores lokale guide og chauffør, Danny, fortalte om om liv og skikke på Færøerne. Da vi rejste hjem efter en begivenhedsrig uge, var det med ønsket om at vende tilbage og se meget mere. Færøerne er bestemt endnu et besøg værd med det fantastiske fugleliv, storslåede natur og kultur.

Kilder:

Turen går til Færøerne
Færøerne, Turist guide 2014
Egne notater